

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-03-27
Besvaras senast
2024-04-12

Till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:660 Rättsliga rådets roll

I år fyller Sveriges abortlagstiftning 50 år. När abortlagen klubbades 1974 var det en radikal och modern lagstiftning som gav alla gravida rätt till fri abort till vecka 18 och möjlighet till senare abort med godkännande av Socialstyrelsen. Nu, 50 år senare, finns det anledning att se över de delar av lagstiftningen som kanske var motiverade 1974 men som knappast känns ändamålsenliga längre. Det gäller i synnerhet vem som ska ha sista ordet för rätten till abort efter vecka 18. Är det verkligen befogat att domare och politiker, år 2024, ska ha mandat att besluta om en person ska kunna avsluta sin graviditet eller inte, det vill säga är Rättsliga rådets roll i dessa beslut rimlig?

Tidningen Ottar gjorde 2023 en granskning av Rättsliga rådet och visade då att det skett en dubbling av andelen avslag av sociala skäl sedan 2019. År 2022 avslogs 26 procent av ansökningarna; år 2019 var det endast 13 procent. Rådets nuvarande ordförande menade då att det som ser ut som en ökning i själva verket handlar om komplexiteten i hur varje ansökan bedöms. "Orsaken till ökningen går inte att förklara utan ytterligare utredning", konstateras i en rapport från Rättsliga rådet, publicerad i maj 2023. Men enligt rådets ordförande är ingen sådan utredning aktuell (enligt uppgifter i samma Ottar-artikel).

Det finns inga data på hur det går för de kvinnor som nekas abort på den här grunden och som därför tvingas fullfölja graviditeten. Avslagen följs inte upp. Men det är inte svårt att gissa att dessa beslut kan få förödande konsekvenser för såväl kvinnan som för det önskade barnet.

Förutom själva grundfrågan om huruvida Rättsliga rådet alls ska vara inblandade i den här typen av beslut finns också andra problem med arbetssätt och praxis som väcker frågor om rättssäkerhet och transparens. Till exempel kan nämnas följande:

Abort efter den 18:e graviditetsveckan ska beviljas om "synnerliga skäl" föreligger. Det framgår varken av lagtext eller av förarbeten vari "synnerliga skäl" består. Det har vuxit fram en praxis som inte finns dokumenterad, och när praxis ändras motiveras inte detta särskilt. Diskussionerna i rådet, där praxis utvecklas, nedtecknas inte. Mötesprotokoll saknas. Det enda som dokumenteras är namnen på föredragande och ordförande, och om det finns en skiljaktig mening. Situationen innebär att kvinnorna själva inte kan förutse i vilken mån

de "kvalificerar" för att få tillgång till abort. Detta är högst rättsosäkert.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Acko Ankarberg Johansson följande:

1. Anser statsrådet att Rättsliga rådet är den instans som bör avgöra när och på vilka grunder kvinnor får göra abort efter den 18:e graviditetsveckan, och om inte avser statsrådet att ta några initiativ för att ändra detta?
2. Avser statsrådet att ta ett initiativ till att Rättsliga rådets arbetssätt och rutiner utvärderas?

.....
Ulrika Westerlund (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann